Q Metni

Q metni; Matta ve Luka İncillerine kaynaklık ettiği öne sürülen, ancak yazılı örnekleri bulunamayan kuramsal metin.

19. yüzyıl araştırmacıları, Matta ve Luka İncillerinin, kendilerine kaynaklık ettiği öne sürülen Markos İncili'nde bulunmayan çok miktarda ortak metne sahip olduğunu fark ettiler. Buna dayanarak, Matta ve Lukas İncillerinin ikinci bir ortak kaynağa dayandığını öne sürdüler ve buna Q metni adını verdiler. Q, Almanca quelle (kaynak) kelimesinden gelmektedir.

Bu metin, büyük olasılıkla İsa'nın sözlerinin derlendiği bir kitaptı. Bu kitabın varlığını kabul etmek, İncillerin iki ayrı kaynaktan geldiğini öne süren teorinin temellerinden biridir. İki kaynak teorisine göre Matta ve Luka, birbirlerinden bağımsız olarak Markos İncilini ve Q metnini kaynak olarak kullanmışlardır.

Q metni, Sinoptik sorununun en yaygın kabul gören çözümüdür.

Q metni tüm araştırmacılar tarafından kabul edilmez. Bazıları ilk yazılan İncil'in Markos'unki olduğunu kabul etse de, Luka'nın hem Markos hem Matta'yı kaynak olarak kullandığını iddia eder. Bunlara göre, Matta ve Luka arasındaki benzerlikler, birbirinden bağımsız yazılmış iki metin için tesadüfle açıklanamayacak kadar fazladır: Ya Matta ve Luka birbirini tanımaktadır veya biri diğerini kaynak olarak kullanmıştır.

Diğer araştırmacılar, Markos İncili'nin ilk İncil olduğunu (ve diğerlerince kaynak olarak kullanıldığını) reddeder. Bu görüşe göre Markos; Matta ve Luka incillerinin bir özetidir.

Q metni eğer var olduysa, oldukça erken dönemde kaybolmuş olmalıdır. Zira hiçbir kopyası ele geçirilemediği gibi, eski yazarlardan hiçbiri de ona atıfta bulunmamıştır.

20. yy'ın başlarında çeşitli araştırmacılar Matta ve Lukas İncillerinden hareketle Q metnini yeniden yazmaya çalıştılar. Ancak bu çabaların hepsi birbirinden çok farklı metinlerin oluşmasına yol açtı ve sonuç olarak Q metni çalışmalarına olan ilgi azaldı.

1960'larda Tomas İncili'nin ortaya çıkmasıyla birlikte bu ilgi yeniden canlandı. En eski Hristiyan metinlerinin Tomas İncili ve Q metni üslubunda İsa'nın sözlerinin derlemeleri olduğu, Yeni Ahit'teki İncillerin bunlardan hareketle oluştuğu öne sürüldü. Özellikle John S. Kloppenborg, Q'nun üç aşamadan oluştuğunu öne sürdü: En eski aşama, fakirlik ve müritliği anlatan özlü sözlerdi. Bunlar, "şimdiki nesli" eleştiren hükümler katmanıyla zenginleştirilmişti. Son olarak, İsa'nın hayatıyla ilgili kısımlar eklenmişti.